

Hullgrenska gården

Antikvarisk medverkan vid ommålning av fasad mot väster

Strömsrum 2:6, Ålems socken, Mönsterås kommun, Kalmar län, Småland

Magnus Johansson

Kalmar läns museum
Byggnadsantikvarisk rapport 2018

Kalmar läns museums bebyggelseenhet

Kalmar läns museums bebyggelseenhet utför antikvarisk medverkan vid förändringar och renoveringar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse/ bebyggelsemiljöer. Flera medarbetare är också certifierade som sakkunnig kontrollant av kulturvärden enligt Plan- och bygglagen.

Kalmar läns museum kan även erbjuda expertis inom exempelvis land- och marinarkologi, konservering och kulturmiljöpedagogik.

www.kalmarlansmuseum.se

Antikvarisk medverkan – vad är det?

Alla kyrkor och kyrkogårdar tillhörande svenska kyrkan byggda före 1940 är skyddade enligt Kulturmiljölagen. Denna lag används också för att skydda vissa andra byggnader, så kallade byggnadsminnen. I Kalmar län handlar det om ca 135 byggnader, bebyggelsemiljöer, parker etc. När en sådan skyddad miljö ska förändras krävs ett särskilt tillståndsbeslut från länsstyrelsen, som får ställa villkor om hur åtgärderna ska utföras. Samma sak gäller när länsstyrelsen fattar beslut om så kallade byggnadsvårdsbidrag till olika kulturhistoriskt värdefulla miljöer eller byggnader runt om i länet.

För att åtgärderna ska genomföras enligt länsstyrelsens beslut, med antikvariskt perspektiv och traditionella metoder och material "som innebär minsta möjliga skada" på byggnaden eller bebyggelsemiljön ska arbetet följas av antikvarisk expertis, den antikvariske medverkande. Denne ska vara fastighetsägaren och hantverkarna behjälplig med goda råd, följa och dokumentera arbetet samt redovisa genomförda åtgärder i en rapport.

Hullgrenska gården

Antikvarisk medverkan vid ommålning av fasad mot väster

Strömsrum 2:6, Ålems socken, Mönsterås kommun, Kalmar län, Småland

Författare	Byggnadsantikvarie Magnus Johansson (MJoh)
Foto	Magnus Johansson, Ellen Olsson
Granskad av	Byggnadsantikvarie Ellen Olsson (EO)
Layout	Britt Söderberg
Diarienummer	Kalmar läns museum: 31-138-2018 Länsstyrelsen Kalmar län: 432-8148-17 (tillstånd), 434-8144-17 (bidrag)
Utgivare	Kalmar läns museum 2018
Kartor	Publicerade i enlighet med tillstånd 507-1417-10 från Lantmäteriverket
Utförd av	Kalmar läns museum, Bebyggelseenheten
Kontaktperson	Liselotte Jumme
Beställare	Ålems Hembygdsförening, Njutemåla 412, 384 92 Ålem
Kontaktperson	Ulf Stiernspetz (US)
Hantverkare	Linds Måleri AB, Benny Lind (BL), Kistlandsgränd 3, 383 34 Mönsterås
Renoveringsperiod	Sommaren 2018
Fältbesök skedde	18-07-06 MJoh, US, BL. 18-09-04 MJoh, US, BL. 18-09-07 EO, US, BL
Slutbesiktning	Utförs av länsstyrelsen i Kalmar län
Övriga handlingar och digitala fotografier	Förvaras i Kalmar läns museums topografiska arkiv

Karta över Kalmar län med platsen markerad.

Kort om den aktuella byggnaden

Hullgrenska gården är en handelsgård vid Pataholms torg. Pataholm uppstod som en handelsplats under 1500-talet. På 1700-talet var Pataholm den största köpingen längs Smålandskusten. Köpingen fick tidigt rättigheter som lydköping under Kalmar stad.

Gården som är byggnadsminnesmärkt uppfördes vid 1800-talets mitt.

Fasaderna målades senast 2001.

Hullgrenska och Harbergsgården år 1973. Foto: KLM.

Västra fasaden efter ommålning.

Utförda åtgärder

Den antikvariska medverkan har skett i samband med beviljande av byggnadsvårdsbidrag för aktuella åtgärder. Bidrag beviljat av Länsstyrelsen Kalmar län.

Fasad mot väster

Arbetet gäller vägghpanel, takfot, knutbrädor och fönster/dörrfoder, blindfönster, fönsterluckor samt dörrblad.

Tillstånd före renovering

Färgen flagade påtagligt och var blekt på gaveln. Behov av ommålning.

Vidtagna åtgärder

För att få en fullgod vidhäftning krävdes att fasaderna gjordes träreana med speedheater och skrapning. Tackfotslisten renskrapades ej. Efter skrapning har fasaden slipats lätt med sandpapper för att få bort ojämnheter. Referensyta har sparats. På fasaden mot väster sparades en referensyta på ca. 1x1 m med samtliga färglager till vänster om det sydligaste fönstret på övervåningen, samt nedre delen av den norra knutbrädan.

Grundstrykning, mellanstrykning och slutstrykning har utförts med Wibo linoljefärg och pensel. Färgsättning lika tidigare färgsättning från år 2001 i grön umbra 6A-30 (ca NCS S 2202-Y alt. 2302-Y) på panel, fönsterluckor och dörrblad samt grön umbra 8A-30 (NCS S 1002-Y) på ommålningar, takfot och knutar. Hängrännor, plåt under östra takfoten och stuprör har målats med Wibo linoljefärg i grön umbra 6A-30. Fönsterbågar målades liksom tidigare i vitt. Blindfönstret målades i svart och vitt.

Kommentarer

En färgarkeologisk undersökning har gjorts på byggnadens panel mot väster. Fasaden har ett flertal olika färglager varav det översta är i en varm grå kulör (grön umbra) målade år 2001. Det finns flera lager grått, beige, brunt, rosa, grönt och gult. Kulörlagrens placeringsnummer är inte exakt angivna då det är svårt att få en uppfattning om exakt följd.

1. Underst 2005-Y20R
2. 0505-G80Y
3. 0505-G80Y
4. 2502-G
5. 1502-G50Y
6. 3010-Y20R
7. 1005-G20R
8. 1005-Y40R
9. 2005-Y20R

De sparade referensytorna säkerställer att kulturhistoriska värden bevaras. Ommålningen ger förutsättning för ett framtida bevarande av fasaderna.

Västra fasaden före skrapning och ommålning.

Flagad och blekt färg på gårdsfasaden.

Referensyta sparades vänster om det sydligaste fönstret på andra våningen och vid norra knutbrädan.

Renskrapning av fasader, utom takfot.

Renskrapning av fasader, utom takfot.

Referensytan som sparades vänster om det sydligaste fönstret på andra våningen och vid norra knutbrädan. Här övermålade med linoljefärg efter utfört arbete.

Västra fasaden efter ommålning.

Västra fasaden efter ommålning.

Detaljbild på fönsterbåge, fönsterkarm, fönsterfoder och fasad efter ommålning.

Äldre färglager.

Sändlista

Länsstyrelsen i Kalmar län, 391 86 Kalmar, digitalt och 1 tryckta ex

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm, 2 ex

Ålems Hembygdsförening, Ulf Stiernspetz, Njutemåla 412, 384 92 Ålem, 1 ex

Linds Måleri, Benny Lind, Kistlandsgränd 3, 383 34 Mönsterås, 1 ex

Kalmar läns museum, topografiska arkivet, 1 ex

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se

